

ПРОГРАММА ТВ

Суббота, 19 сентября

ПЕРВЫЙ

05.30, 06.15 X/f "Мой ласковый и нежный зверь" 16+ 06.00, 10.00, 12.00 Новости 07.40 Лист ожидания 16+ 08.45 Смешарики. Новые приключения 09.00 Играй, гармонь любимая! 12+ 09.45 Слово пастыря 12+ 10.15 Смак 12+ 10.55 Вера Васильева. Нечаянная радость 12+ 12.15 Идеальный ремонт 12+ 13.10 На 10 лет моложе 16+ 14.00 X/f "Опекун" 12+ 15.45 Голос 12+ 18.00 Вечерние новости 18.10 Кто хочет стать миллионером? 16+ 19.10 Достояние Республики 12+ 21.00 Время 21.20 Сегодня вечером 16+ 23.00 X/f "Хоть раз в жизни" 16+ 01.00 X/f "Ищники" 18+ 03.00 X/f "Джек-медвежонок" 16+ 04.50 Контрольная закупка 12+

РОССИЯ1

04.50 X/f "Перехват" 16+ 06.35 Сельское утро 12+ 07.05 Диалог 12+ 08.00, 11.00, 14.00 Вести 08.20, 11.10, 14.20 Вести-Москва 08.30 Военная программа 16+ 09.00 Танковый биатлон 16+ 10.05 Стаханов. Забытый герой 12+ 11.20 Моя жизнь сделана в России 16+ 12.00, 14.30 Д/ф "Не уходи" 16+ 16.20 Субботний вечер 12+ 17.15 X/f "Вечное чувство" 12+ 19.10 Знание - сила 12+ 20.00 Вести в субботу 20.45 X/f "Холодное блюдо" 12+ 00.35 X/f "Кружева" 12+

НВК САХА

07:00 С бодрым утром! 6+ 07:15 Эфиргэ Саха радиота 6+ 08:15 Усть-Нева. Оймякон 6+ 09:00 Экологические программы ААРОСА 6+ 09:30 ТВ фондатыпан 6+ 10:00 ТВ-спорт 6+ 10:30 Пропелер 6+ 10:45 Факты о Якутии 6+ 11:00 Истинг идьит 0+ 11:45 Ыраахчугас аймактарбыт ("Боробон"ТВ) 6+ 12:15 Домашняя кухня 6+ 12:30 ТОК 6+ 13:30 Саха сирэ. Күнтэн күн 12+ 14:15 В кадре-республика (Панорама ТВ) 6+ 15:00 Күнчээн 6+ 15:30 Аал-луук мас 6+ 16:00 ТВ-спорт: Ат сүүрдүүтэ "Аэги - 2015" 6+ 17:00 Геван 6+ 17:30 В унисон со всей страной 6+ 18:30 Истинг идьит 0+ 19:15 Сардаана 6+ 19:45 Тыннаах дорбуон 6+ 20:30 Якутия. День за днем 12+ 21:15 В кадре-республика (ТВ Чароит) 6+ 22:30 Тулам сырдыыр эн бааргар... Серафим кэнсирэ 0+

ПЯТЫЙ

04.50 M/f "Степа-морьяк" 0+ 08.35 День ангела 0+ 09.00, 17.30 Сейчас 09.10, 10.00, 10.50, 11.40, 12.30, 13.20, 14.10, 15.00, 15.50, 16.40 Т/с "Следа" 16+ 18.00, 19.20, 20.40, 22.00, 23.25 Т/с "Место встречи изменить нельзя" 12+ 01.00, 02.25, 03.35, 05.20, 06.30 Д/ф "Освобождение" 12+

КУЛЬТУРА

05.30 Евроньюс 12+ 09.00 Библейский сюжет 12+ 09.35 X/f "Мы с вами где-то встречались" 12+ 11.10 Большая семья 12+ 12.05 Д/с "Нефронтовые заметки" 12+ 12.35 Очевидное-невероятное 12+ 13.45 X/f "Мистер Икс" 12+ 15.20 Д/ф "Дагестан. Древние ворота Кавказа" 12+ 16.00 Новости культуры 16.30 Романтика романса 12+ 17.25 X/f "Иван Грозный" 12+ 20.20 Д/ф "Горе уму, или Эйзенштейн и Мейерхольд" 12+ 21.20 X/f "Вечное сияние чистого разума" 12+ 23.10 Д/ф "Жизнь пингвинов" 12+ 00.00 Джеки Террассон на джазовом фестивале в Сент-Эмильоне 12+ 00.50 M/f "Заяц, который любил давать советы" 12+ 00.55 Искатели 12+ 01.40 Мировые сокровища культуры 12+

КАРУСЕЛЬ

04.00 Лентаево 04.25 Прыг-Скок Команда 04.35 M/c "Смурфики" 06.35 Горячая десятка 07.05 M/c "Смешарики" 09.00 Новая волна - 2015 г. 10.35 M/f "Бременские музыканты", "По следам бременских музыкантов" 11.15 M/c "Весёлые паровозики из Чаггинтона" 13.05 M/c "Врумиз" 15.00 Хочу собаку! 15.30 M/f "Девочки из Эквестрии. Радужный рок" 16.50 M/c "Барбоскины" 19.30 Спокойной ночи, малыши! 19.40 M/c "Маша и Медведь" 22.55 M/f "Балерина на корабле", "Весёлая карусель" 23.20 X/f "Фантазия Веснухина" 01.55 Пора в космос! 02.10 M/c "Новаторы" 02.30 Звёздная команда 02.45 M/f "Болцман и попугаи", "Бедокуры" 03.45 Зарядка с чемпионом

Воскресенье, 20 сентября

ПЕРВЫЙ

05.25, 06.10 M/f "Храбрая сердцем" 12+ 06.00, 10.00, 12.00, 15.00 Новости 07.05 Лист ожидания 16+ 08.10 Служу Отчизне! 16+ 08.45 Смешарики. ПИН-код 08.55 Здоровье 16+ 10.15 Непутевые заметки 12+ 10.35 Пока все дома 12+ 11.25 Фазенда 12+ 12.15 Теория заговора 16+ 13.10 X/f "Суета сует" 15.15 Люди, сделавшие Землю круглой 16+ 17.20 Время покажет 16+ 19.00, 22.30 Точь-в-точь 16+ 21.00 Воскресное "Время" 23.40 Сказки Пушкина. Версия авангардиста 12+ 00.45 X/f "Восход Меркурия" 16+ 02.50 X/f "Домашняя работа" 16+ 04.20 Контрольная закупка 12+

РОССИЯ1

05.30 X/f "Одиноким предоставляется общежитие" 16+ 07.20 Вся Россия 12+ 07.30 Сам себе режиссёр 12+ 08.20 Смехопанорама 12+ 08.50 Утренняя почта 12+ 09.30 Сто к одному 12+ 10.20 Вести-Москва 11.00, 14.00 Вести 11.10 Смехаться разрешается 12+ 13.25, 14.20 X/f "Время любить" 12+ 17.30 Главная сцена 12+ 20.00 Вести недели 22.00 Воскресный вечер с Владимиром Соловьёвым 12+ 00.30 X/f "От праздника к празднику" 12+

НВК САХА

07:00 С бодрым утром! 6+ 07:15 Эфиргэ Саха радиота 6+ 08:15 В кадре-республика (ТВ Чароит) 6+ 09:30 ТВ фондатыпан 6+ 10:00 Полярная звезда 6+ 11:00 Истинг идьит 0+ 11:45 Аал-луук мас 6+ 12:30 ТВ-спорт: Ат сүүрдүүтэ "Аэги - 2015" 6+ 13:30 Якутия. День за днем 12+ 14:15 III Якутский Международный кинофестиваль 6+ 15:00 Күнчээн 6+ 15:30 Прогресс 6+ 16:00 ТВ-спорт 6+ 17:00 Геван 6+ 17:30 Дом с умом 6+ 18:00 Розыгрыш призов 12+ 18:15 Дойдум дьоно (Нурба ТВ) 6+ 18:30 Истинг идьит 0+ 19:15 Күнчээн 6+ 19:30 Аал-луук мас 6+ 19:45 Үрдэл 6+ 20:30 Якутия. День за днем 12+ 21:15 Спорт-клуб 6+ 22:00 Байанай 6+ 22:30 Кинозавод 6+ 23:30 Кэнсирэ 0+

ПЯТЫЙ

07.35 M/f "Ну, погоди!" 0+ 09.00 Сейчас 09.10 История из будущего 0+ 10.05 X/f "Свидания с молодостью" 12+ 11.55 X/f "Влюблен по собственному желанию" 12+ 13.55 X/f "Не может быть!" 12+ 16.00 Место происшествия. О главном 16+ 17.00 Главное 18.30, 19.25, 20.20, 21.15, 22.10, 23.05, 00.00, 00.55 Т/с "Позыной" "Стая" 16+ 01.45 X/f "Груз без маркировки" 12+ 03.30 Д/с "Агентство специальных расследований" 16+

КУЛЬТУРА

05.30 Евроньюс 12+ 09.00 Обыкновенный концерт 12+ 09.35 X/f "Дон Сезар де Базан" 12+ 11.10 Д/ф "Зураб Соткилава. Добавьте сердца!" 12+ 11.50 Россия, любовь моя! 12+ 12.15 Кто там... 12+ 12.45 Д/ф "Жизнь пингвинов" 12+ 13.30 Что делать? 12+ 14.15 Гении и злодеи 12+ 14.45 Спектакль "Пиквикский клуб" 12+ 17.15 Пешком... 12+ 17.45 Линия жизни 12+ 18.40 100 лет после детства 12+ 18.55 X/f "Белый Бим Черное ухо" 12+ 21.50 Опера "Фауст" 12+ 00.55 Искатели 12+ 01.40 Мировые сокровища культуры 12+

КАРУСЕЛЬ

04.00 Лентаево 04.20 Прыг-Скок Команда 04.35 M/c "Смурфики" 06.35 Секреты маленького шефа 07.05 M/c "Фиксики" 09.00 Новая волна - 2015 г. 10.30 M/c "Маша и Медведь" 11.00 M/f "Призрачно" 12.15 M/c "Привет, я Николая!" 13.30 M/c "Тайны страны эльфов" 15.15 M/c "Гуппи и пузырики" 17.45 M/f "Рыбка Поньо на утёсе" 19.30 Спокойной ночи, малыши! 19.40 M/c "Смешарики" 21.00 Навигатор. Апгрейд 12+ 21.30 M/c "Барбоскины" 22.55 M/f "Смех и горе у бела моря" 23.55 Какое Изображение! 00.10 Кулинарная академия 00.35 M/c "Миксели" 01.00 Разные танцы 01.15 M/c "Куми-Куми" 12+ 01.40 Вперёд в прошлое! 01.55 Пора в космос! 02.10 M/c "Новаторы" 02.30 Звёздная команда 02.45 M/f "Лабиринт", "Аргонавты", "Возвращение с Олимпа" 03.45 Зарядка с чемпионом

"Сити-Строй"

"Сити-Строй" Аты-эргинэ дьэитигэр сана табаардар уонна тутуу матырыйааллара кэллилэр:

- гипсокартон;
- ОСПЗ;
- фанера;
- ДВП;
- истинэн панеллара;
- МДФ, ПВХ;
- линолеум: 2 м, 3м, 3,5 м;
- сотовой поликарбонат (араас өнгө);
- рубероид;
- пакля;
- изоспан А, В, С, Д;
- мин.вата КНАУФ;
- сантехника;
- душевой кабинкалар;
- унитазаар;
- санфаянс;
- электрика;
- обои;
- рулоннах бэлэм остуора;
- баясына;
- ламинат.

Сыта суох "ARTIC" professional 1 чаас иһинэн куурар кырааскалар:

- ууннан сууйуулар кырааскалар;
- акриловой эмаллар (муоста киэһэ);
- акриловой лактар (паркекка уонна маска аналлаах).

Босхо тизээн бизэрбит.

Бииги аадырыспыт: Пионерский уул., 3 №-рэ.
Билсэр тел.: 2-44-60

Үлэйир кэммит: сарсыарда 10.00 ч. 19.00 ч. диэри эбитэ, өрөбүлэ суох, субуотага, баскыһыаннаба - 10.00 ч. 17.00 ч. диэри.

(Реклама быһытынан бэчээттэнэ).

Ааҕааччылар болҕомтолоругар!

Хаһыат бүгүнгү нүөмэрэ техничкэй биричинэнэн 4 балаһанан табыста. Балаһан ыйын 16 к., сэрэдэбэ, "Нурба" хаһыат 8 балаһанан бэчээттэннэ.

Биһигиттэн тутулуҕа суох биричинэнэн хаһыат итэбэс балаһанан тахсыбытыгар күндү ааҕааччыларбытыттан бырастыгы гынарбытыгар көрдөһөбүт.

Редакция.

- Кэриэстэбил -

Сүрэхпититтэн-өйбүтүттэн хаһан да сүтүөн суоҕа...

лаахтык үлэлээн элбэх грамоталарынан наҕараадалааммыта. Ички төгүл Н.Н.Чусовской премиятын лауреата буолбута.

Администрацияҕа, оскуолаҕа да үлэлии сылдьан дьон убаастабылын ылбыта. Бырааттарыгар, балгыларыгар, аймактарыгар, табаарыстарыгар куруук күүс-көмө, сүбэ-ама, өйбүл буолара.

1983 с. олохун аргыһын Лизаны көрсөн ыал буолбуттара. 3 уол, 4 сиэн тапталаах аҕата, эһэтэ буолбута.

Үлэттигэн уурайан баран Антоновка олохтоохторугар отторун, мастарын тизээн элбэх дьон махталларын ылбыта.

Никифор айылҕаҕа сылдьарын туохтааҕар да сөбүлүүрү. Сайыннын лууктаан, сир астаан, оттонноон, балыктаан атаарара. Бэйэтин холобурунан биһигини үтүөбү, сырдыкка, дьонго-сэргэҕэ кыһамнылаах, үлэбэ-хамнаска бэриниллээх буоларга үөрэтэр.

Эн элэккэй, ыраас дууһан, сырдык мессунуң, өрүү көмөлө сатыыр үтүө санаан биһиги өйбүтүттэн хаһан да сүтүөн суоҕа. Сүрэхпитигэр үтүө өйдөбүл буолан үйэ саас тухары хааларҕа.

Кэргэнэ, улааттара, кийинтэрэ, сиэннэрэ.

Атылыбын

Суһаллык 3 хостоох ч/б квартира центрга, сыаната 1 600 000 солк. **8-984-108-50-64, 8-984-103-69-08.** БАЗ-2106 2007 с. массына, 1 хаһаанын, туругу үчүгэй. **8-914-285-91-32.** Суһаллык 3 хостоох т/х квартира, 2-с этээс, ичигэс, сырдык, үрдүк, подъезда 2 эрэ ыал, балкон, күүлэ, водопроводтаах оҕурут, сыаната 2800000 солк., торг. **8-914-823-16-91, 8-924-596-98-11.** Сбербанк таһыгар 3 хостоох ситэтэ суох хаачылылаах квартира атыланар эбэтэр куортманнар. **Тел. 2-46-70, 8-914-226-06-42.** Сыал сытылыбын. **8-914-285-93-07.**

Дьинэ суобунан аагарга ТИХОНОВ Александр Иванович

аатыгар Нурба оройуонун Байаннай комиссариата бизэрбит байыаннай би-лиэтэ сүппүтүнэн.

<p>Октябрьскай нэһилиэк олохтоох дьаһалта, нэһилиэк депутаттарын Сэбиэтэ Антоновка олохтообу</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр, нэһилиэк Сэбиэттин депутаты Васильева Клавдия Семеновна, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймактарыгар диринг кутурбааммытын биллэрбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p>	<p>Убайыт курдук күндүтүк саныыр биригэ үлэлэбит коллегабыт</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич ыарахан ыарыыттан олохтон барбытынан дьэ кэргэнигэр, чугас дьонулар диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Надя, Люба, Роза, Гая.</p>	<p>Ытыктыр табаарыспыт, Антоновка олохтообу, алаһа дьэ аҕа баһылыга</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан тапталаах кэргэнигэр Клавдия Семеновнага, оҕолоругар, сиэннэригэр диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Дьокуускайтан Венера Федоровна, Ольга Николаевна, Саша.</p>
<p>Улаханнык убаастыыр дьүөгэбитигэр Васильева Клавдия Семеновнага тапталаах кэргэнэ, оҕолоругар аҕалара, сиэннэригэр эһэлэрэ, Антоновка олохтообу</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Анна Михайловна, Ульяна Павловна, Людмила Николаевна, Светлана Афанасьевна, Клавдия Петровна, Светлана Михайловна.</p>	<p>Оскуолаҕа биригэ үөрэммит доҕорбутугар Васильев Васяҕа тапталаах аҕата</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Табаарыстара.</p>	<p>Улаханнык убаастыыр киһинитигэр Васильева Клавдия Семеновнага тапталаах кэргэнэ, оҕолоругар Марианнага, Васяга, Людага аҕалара, сиэннэригэр эһэлэрэ, убайыт тэнэ киһибит</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан диринг кутурбааммытын тирээдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.</p> <p>Антоновкаттан Андреэвтар.</p>
<p>Убаастыыр табаарыспытыгар, аймактар Юрий Ильичка, кэргэнигэр Таняга, оҕолоругар, сиэннэригэр күндү ийэтэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ</p> <p>ВАСИЛЬЕВА Вера Никитична уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан бары чугас дьонулар диринг кутурбааммытын биллэрбит.</p> <p>Сакко, Алена, оҕолор.</p>	<p>Өр сылларга биригэ үлэлэбит дьүөгэбитигэр Васильева Клавдия Семеновнага, оҕолоругар, сиэннэригэр тапталаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич ыарахан ыарыыттан бу олохтон туораабытынан диринг кутурбааммытын холбуубут.</p> <p>Нурбаҕааһан Антонова С.П., Бакалева М.Р., Мандарова А.Н., Саввинова Т.Д.</p>	<p>Биригэ үөрэммит табаарыспытыгар Марианнага тапталаах аҕата, оҕолоругар эһэлэрэ, ийэтигэр Клавдия Семеновнага уонна бары чугас аймактарыгар</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дьэ кэргэнигэр, чугас дьонулар диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Антоновка орто оскуолатын 23 ыуһун оҕолоро.</p>
<p>Күндүтүк саныыр биригэ үлэлэбит коллэгабыт</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн туораабытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьонуларугар диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>ООО БОН "Уран", ИП "Башмачок" коллективтара.</p>	<p>Күндүтүк саныыр, убаастыыр киһибит, Антоновка олохтообу</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Николай Васильевич уһун ыарахан ыарыыттан биһиги кэчкэбиттэн туораабытынан кэргэнигэр Клавдия Семеновнага, оҕолоругар, сиэннэригэр диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Аймактара Обөөвтар.</p>	<p>Хатыыга оҕо саадыгар өр сыллара үлэлэбит ветеран үлэниипит</p> <p>ЛЯЗАРЕВ Иван Александрович уһун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьонулар диринг кутурбааммытын тирээдэбит.</p> <p>Хатыы оҕо саадын үлэнииттэрэ, ветеранара.</p>

<p>Кылаабынай редактор Дорوفеева Л.К.</p> <p>НЬУРБА</p>	<p>Хаһыат Саха сиригэр сибээс, информациялар уонна массабай коммуникациялар эйгэлэрин кэтээн көрүү Федеральнай сулууспатын Управлениетыгар (Роскомнадзор) 19.03.2012 с. регистрацияламмыта.</p> <p>ПИ № ТУ 14-0240</p>	<p>Тэрийэн таһаарааччы: Саха Республикатын "Нурба улууһун "Нурба" ("Огни Нюрбы") хаһыаттара" Автономнай тэрилтэ</p> <p>Редакция, тэрийэн таһаарааччы, типография аадырыһа: Нурба к. Ленин ул., 37. Хаһыат сэрэдэбэ, субуотага тахсар.</p>	<p>Телефоннара:</p> <p>Редактор-директор - 2-33-32. Компьютернай отдела - 2-32-65.</p> <p>e-mail: redakcia06@mail.ru</p>	<p>Индекс: 54880</p> <p>Тираж 1263.</p> <p>Сыаната - 20 солк.</p> <p>Хаһыат бэчээккэ бэрлээр графига 16 ч.</p> <p>Бэрилинэ 16 ч.</p> <p>08.09.2015 с.</p>
---	--	--	--	--

ХАЬИАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАЬИАТА

НЬУРБА

12+

2015 сыл
Балаҕан ыйын
12 күнэ
Субуота
73 №
(11409)

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улууһун "Ньурба" ("Огни Нюрбы") хаһыат редакцията" автономнай тэрилтэ

— Олохтоох салайыныы —

Атырдьах ыйыгар СӨ Бэрэссэдээтэлин 1-кы солбуйааччыта П.Н.Алексеев кэлэ сылдьан, Октябрьскай нэһилиэк Лэппириэн диэн санга микро-оройуонун тутуу үлэтэ барарын билсэн, биһирээн барбыта. Манньык үлэ Саха сириг икки нэһилиэгэр эрэ барарын (атына - Мэнэ Ханглас Хара нэһилиэгэр), өрөспүүбүлүкэ хамыһыһыата кинилэр докумуоннарын көрөн баран, федеральнай бырагыраамаҕа киллэриэхтэрин эппитэ.

Туох барыта силлэстээх-мутуктаах диэбиккэ дылы, Октябрьскай нэһилиэгэр санга микро-оройуону тутарга сананан үлэ өссө 2008 с. саҕаламмыта. Бастаан биридди-лээн олоһор 500 дьиэни тутуу былааннамыта. Ол эрэри туһааннаах бырагыраамаларга киллэрэр кыаллыбатаҕа. Үп кириһиһэ сатылаабыт кэмэ буолан, былааннанар санга микро-оройуон кээмэйэ даҕаны сарбыллан испитэ: 500-тэн 200-кэ диэри түспүтэ.

Кэлин бу кэскиллээх дьыаланы хаттаан сөргүппүттэрэ. "Тыа сирдэрэ бигэтик сайдыылары" федеральнай бырагыраама "Дьобус микро-оройуоннары кэлимник тутуу" түһүмэһэр киллэрэргэ туруулаһан, үлэ барар.

Үбү тардарга хаһан баҕарар онкула онгоһуллубут, үлэтэ бара турар эбийиэккэ болҕомтону уураллар. Оннук ирдиллэр, эрэйлээр даҕаны. Судаарыстыбаннай экспертизаны ааспыт, бэлэм бырайыактаах, ирээттэһэн үбүлээһиннээх буолуохтаахын.

Билигин Лэппириэнгэ бирий анараа өттүгэр сылдьар саанааҕы курдук буолбатах. Санга микро-оройуон бастакы 12 дьиэлэрин тутуу үлэтэ түгэбэ көстөн эрэр. Бу нэдиэлэбэ "Саха" НККИК Ньурбатааҕы филиалын үлэһитэрин кытта баран үлэни-хамнаһы билистибит.

Октябрьскай нэһилиэк баһылыга Дмитрий Александрович Михайлов кэпсиир:

- 100 дьиэлээх микро-оройуон тутуутун бырайыагын "Стройтехнология" тэрилтэбэ онгорторбупут. Бырайыагын иһин 3,6 мөл. солк. төлөөбүппүт. Манна улуус салалтатыгар уонна улуус Сүбэтин депутаттарыгар махталлаахпын: улуус бүддьүтүттэн 2 мөл. солк. тахса үп көрүлүбүтэ. Манна эбии нэһилиэк бүддьүтүттэн 1 мөл. тахса солк. көрбүппүт. Бырайыак госэкспертизатын аһардыбыппыт, сметнай чааһын эмиэ.

СӨ Тыатын хаһаайыстыбатын уонна аска-үөлгэ бэлиитикэтин министриэтибэтэ улууска утары хардыыны онорон, улууска ИЖС бырагырааматынан тыа хаһаайыстыбатын хайысхатынан кэлэр 20 квотаны биэрбитэ. Мантан 12-тин биһиги нэһилиэккэ биэрбиттэрэ. Ол быһытынан 12

дьиэ тутула турар. 2 бэдэрээтчи үлэли сылдьар. "Сахакирэдьиит-строй" - 8, "Масстрой" ХЭТ 4 дьиэни туталлар.

Бу тутуубутун улуус баһылыгын солбуйааччыта Ю.Р.Николаев күннэтэ хонтуруоллуур. Улуус салалтатын өйбүлүнэн, 2 мөл. тахса солк. суумаҕа электро-уотунан сылыттыыны киллэрэн эрэбит. Тех-услуубуйатын "Якутск-энерго" АК-тан ылыбыт. Аҕыах хонугунан электролиниятын тарданнар, бу дьиэлэр электроуотунан сылыттыыга холбонуохтара.

СӨ Бырабыталыстыбатын Бэрэссэдээтэлин 1 солбуйааччы П.Н.Алексеев, СӨ тыатын хаһаайыстыбатын уонна аска-үөлгэ бэлиитикэтин министриэн солбуйааччы С.С.Потапов сылдьан көрбүттэрэ. Тыа хаһаайыстыбатын уонна аска-үөлгэ бэлиитикэ министриэтибэтин кытта күннэтэ үлэлэһэ олоһобут. Ирдэнэр докумуоннары барытын биэрэн турабыт. Балаҕан ыйын бүтэнигэр куонкурус ытыллыахтаах. Биһиги сорокпут - итиннэ кыттан, федеральнай бырагыраамаҕа кириһи. Бырайыакпыт уопсай суумата - 214 мөл. солк. Бу бырагыраамаҕа кирирдэхпитинэ, 100 дьиэ тутулуохтаах. Инфраструктурата эмиэ онгоһуллуохтаах, ол эбэтэр суола аспаалланыахтаах, тротуарданыахтаах, уулусса сырдатыыта, уутун аһардыыта, кииннэммит уунан хааччыллыыта онгоһуллуохтаах, хочуолунай уонна 50 миэс-

Антоновкаҕа санга микро-оройуон дьиэлэрэ тутумаллар

тэлээх оҕо саада тутулуохтаахтар.

Бүлүү бөлөххө манньык бырагыраама үлэли илик. Ньурба улууһугар, биһиэхэ болҕомто уураннар, бу бырагыраамаҕа кириһэн эрэрбиттэн биһиги үөрөбүт. Улуус салалтата оҕо саада тутулуохтаах сириг үөрэттини ыытарда. Бырагыраамаҕа кириһипит диэн эрэллээхпит.

Быһа холуйан эттэххэ, 100 дьиэттэн 60-гар тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ уонна 40-гар бүддьүөт үлэһиттэрэ олоһуохтаахтар. Улуус салалтатын уонна улуустааҕы тыа хаһаайыстыбатын департаменын кытта мунньахтаан, сүбэлэһэн, субсидиялаах 12 дьиэни тырбыппыт: 6 - "Ньурба-Агро" МТС, 2 - Антоновка агрооскуолатын, 3 - Көтөр фабрикатын үлэһиттэригэр уонна баһынай хаһаайыстыбаҕа. Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр биридди-лээн олоһор дьиэни тутууга көрүлэр субсидия кээмэйэ, ыал хас киһилээбиттэн тутулуктанан, 450 тыһ. солк. саҕалаан 900 тыһ солк. диэри халбангыыр.

Мантан чугас, Бэс Атах диэн сайылык ферматыгар 100 ынахха аналлаах аныгы хотон тутулунна. Барыта бөлөм турар. Алтаһан 100 боруода ынаҕы ылан аҕалан иһэллэр. Улуус буйууната биһиги нэһилиэкпитигэр, Крахмал диэн сиргэ тутула турар. Алтынны 15 к. үлэбэ кириэхтээх. Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр табы-

гастаах усулуобуйа тэриллэр. Барыта хааччыллыылаах дьиэлэр буолуохтаахтар. Үчүгэйэ диэн - манна олоһор киһи субсидияҕа хапсытабына, киһи дьиэтин сыанатын 30% эрэ уйунар. Ордугун судаарыстыба төлүүр.

"Сахакирэдьиит-строй" ХЭТ бэрэстэбиитлэ Кононов Андрей Владимирович:

- Дьиэлэрбит саала уонна утуу хостордоохтор, куукуналаахтар, итиннэ санузеллаахтар. Иэннэрэ - 56 кв. м, үөһэ этээстигэр онгоһулуннабына 90 кв. м буолар. Үрдүн сылааһы тутар матырыйаалынан бүрүйэн, иккис этээһигэр олоһордуу онгостоллоругар анаан бырайыактаатыбыт. Толору хааччыллыгытын киллэриэхпит. Инникитин гараж туттар буоллаһарына диэн, сорохторугар акылаат түһэрибит. Үлэбэ киллэрэр болдьохпут чугаһаата. 8 дьиэбэ 4 биригээдэ үлэлиир. Аһардас кэли дьон эрэ буолбакка, олохтоохтор эмиэ үлэлэһэллэр. Сунтаардар уонна үкэс ньурбалар бааллар.

"Масстрой" ХЭТ маастара Иванов Валерий Николаевич салалтатынан 6 киһи үлэлиир. Бу иннинэ үлэлэспит биригээдэ сорох дьон Антоновкаҕа Арчы дьиэтин тутарбыттар.

Аны "Масстрой" ХЭТ гендиректэрэ Владислав Афанасьевич Торохов кэпсээнин истиэбин:

- Дьиэлэрин тутарбытыгар, биһигини дьон талбыта. Бэйэбит

маһы бэлэмнээн араас матырыяаллары таһаарар буоламмыт, Ньурбаҕа маһынан тутуунан идэтиэн дьарыктанар сүрүн тэрилтэ буолабыт. 6 дьиэни тутуохтаах этибит, ону 2 киһи субсидияҕа кыайан хапсыбатабылар. Төрүөтэ - кэргэнэ суохтар, сулууһтар диэн. Онон биһиги тэрилтэбитигэр туттарыан баҕалаах дьонтон 4 киһи субсидия ылар буолбута. Бары - тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ.

Субсидия кээмэйэ дьиэ кэргэн хас киһилээбиттэн тутулуктанар. 3 киһилээх дьиэ кэргэнгэ - 54 кв м, 4 киһилээх ыалга - 72 кв. м, 5 оҕолоох ыалга - 90 кв. м. 1 кв. м сыаната - 29 тыһ. солк.

Биһиги дьоммут бабаларын учуоттааммын, кинилэр дьиэлэрин иннин улаатыннарар биэрдибит. Ол дьиэлэригэр үйэлэрин тухары олоһуохтара дии. Кыанар буоллаһытына, төһөнү туттаргытын этинг диэн, сөбүлэһиннэрэн, 8x8 м энгин дьиэлэри туттубут. Онон туттубут дьиэлэрбит кээмэйэ араас: саамай кыра иэннээх - 7x7 м (49 кв. м), саамай улахана - 84 кв м.

Манньык бэйэлэрин бабаларынан дьиэлэрин иннин улаатыннарар дьоннорум төлүүхтээх дьиэлэрин сууматыттан 30%-нын таһыгар эбии төлүүллэр. Холобура, бастакы киһи 666 тыһ. солк. биэрэр, субсидията - 953 тыһ. солк. буолар. Эбэтэр иккис киһи 714 тыһ. солк. субсидия ылыыта, 600 тыһ. солк. бэйэтин харчытын биэрэхтээх. Үһүс киһи субсидията - 950 тыһ. солк., бэйэтин харчыта - 800 тыһ. солк. Холбуу гаражтарын акылаатын түһэрэн биэрдибит. Биир киһи гараһын туттарда, иннэ гынан эбии төлүүр буолан, төлөбүр 800 тыһ. солк. буолар. Дьоммут эбии төлөбүрдэрин үлэ бэйэбэ турар сыанатынан ааҕан ылабыт. Ол эбэтэр дьон хамнаһа уонна матырыйаал сыаната эрэ кириэр.

2 биригээдэ үлэлээн 2-лии дьиэни туттулар. Барыта 10-тан тахса киһи үлэлээтэ. Билигин дьиэлэригэр мусталанан, сарайданан, үрдэ бүрүллэн тураллар, түннүк-үрдэммиттэрэ. Уота кириэрэ уонна хааччыллыыта онгоһуллара (туалет уонна душ) хаалла.

Эдэр испэсэлиистэргэ анаан

Өрөспүүбүлүкэтээби Үтүө дьыала хамсааһынын чэрчитинэн Антоновкаҕа эдэр испэсэлиистэргэ анаммыт 4 кыбартырыалаах таас дьиэ тутула турар. Улуус, Октябрьскай нэһилиэк уонна Үтүө дьыала хамсааһынын дириэксийэтэ 3 өрүттээх сөбүлэһи түһэрибиттэрэ. Эбийиэк сакаасчытынан ИСУ, бэдэрээтчинэн "Мастер*К" ХЭТ буолаллар. Дьиэ тутуутун уопсай суумата - 4,9 мөл.солк. Акылаатын түһэриллэн бүппүт, матырыйаала кэлбит.

"Мастер*К" ХЭТ салайааччыта Кырлиг Михаил Васильевич уопсай дьиэни сэттиннэ 20 к. үлэбэ киллэрэргэ эрэннэрэр.

- Болдьоҕо, биллэн турар, олус ыгым, - диір киһи. - Ол эрэри матырыйаалын 90%-на Дьокуускайтан кэллэ. Бу сорок туоларыгар толору төрүөттөр бааллар. Атын матырыйааллары мантан, Н.Н.Сотников "Сахастройтранс" тэрилтэтигэр ылаахпыт. Онон барыта бэйэбиттэн тутулуктаах. Үлэ кэмигэр уон-

на хаачыстыбалаахтык туолуоҕа.

Бу уопсай дьиэттэн ураты, нэһилиэккэ эмиэ атын эбийиэктэр дээхпит: И.Д.Теленков скверэ, Сэйбэскэй Сойуус Геройа Н.Н. Чусовской скверэ. Киин уулуссаҕа нэһилиэк биллиилээх дьонун скверин саҕалаахпыт. Матырыяалын аҕалыбыт: тротуар плиткалара, металл, керамогранит. Ити үлэ соробун быйыл онорон баран, хаалбытын эһиил онгоһуохпут.

Геннадий АНТОНОВ.

*Тыя сирэ барахсан,
Эн ким эрэ
Олорон ааспыт өтөхтөрөбүн,
Уу нуурал оёо саастарын
Ааспат-арахпат ахтылбаннарабын,
Оттон олохсуйан олоороччуларга -
Эн мунгура билибэт үлэ,
Тохтообот түбүк уятабын...*
Дмитрий Наумов.

Бүгүн кэпсиір киһим - Хангалас нэһилигийн бочуоттаах олохтооҕо, педагогическай үлэ ветерана, РФ үөрэҕириитин туйгуна, "Чыбылылаан" бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта Мария Ивановна Никифорова. Чахчыта да, бу нэһиликкэ бүгүнгү күнгэ "мунгура билибэт үлэ, тохтообот түбүк уята олохтоох киһи" - кини. Мария Ивановна үһүн кэмгэ Хангалас оскуолатыгар физика учууталынан үлэлээн баран, билигин бааһынай хаһаайыстыба тэринэн үлэли-хамсыы сылдыар. Сокуонунан сынныаланган олохтоотааҕа эбитэ буолуо да, "Чыбылылаан" дьин обүгэлэрин өтөхтөрүн ааттаммыт хаһаайыстыба салайааччыта, бүгүнгү күнгэ Марха энэр саамай туруктаахтык үлэлиир бааһынай хаһаайыстыбалартан биридэс-тэрэ.

Бугун мин кинини кытта сэлэргэһиин биһи тирдэбин.

- Быйыл уопсайа 75 сүөһүнү кыстатан таһаардыбыт. 28 ынах төрөөтө. Ынахтарын сарсырда 5 чаастан ына сабалыыбыт, Хороттон сылдыар Тимофеев дьин элэр киһи электродойканан ына көмөлөһөр, оттон мин бэйэм илиинэн 12 үүттээх ынаҕы ыыбын. Кыһынны өттүгэр үүһпүтүн Мархаҕа таһар этибит, билигин манна туттарабыт. Былааммыт 60 т үүт, онтон 50-ча тоннаны туттардыбыт. Билигин 7 ынаҕы ыыттым. Быйыл сүөһү энэр ыаллартан үүттээх ынахтары атыллаһар былааннаахпын. Ынахтарбар сайыны быһа от сиэтэбин, балаган ыйын ортоуттан кыһынгы-

- Бааһынай хаһаайыстыбата -

МЭЛДЫ ҮЛЭ, ТҮБҮК ҮӨНҮГЭР

лыы аһабын, билигин күнгэ 200 литр үүтү туттарабыт, сайын ортоото 280 лииттигэ тийэ сырытта.

Кыстыыр оппуну булунабыт, 150 тонна оту ылыахтаахпыт. Хангалас сирин Миһиэн дьин улахан алааһыттан 30 га сире ылбыппыт, онтубут кыайан үүммэтэ. Эһиил бу сире дискэлээн, силиһин быһан, удобрение ыһаахпыт баарабыт. Окко хойугаан кирибиппит, "Кутуйах Харах" дьин сиргэ 20 га сир ылбыппыт. Бу алааска кэргэни Виталий сиэн күтүгүнүнэн санга тутулуохтаах хотоммут, үлэһиттэр олорор дьиэлэрин каркаһын танган, муостатын цементааһылар. 9х7 иэннээх икки ыал олорор толору хааччыллылаах дьэтин үлэһиттэрбитигэр тутан биэрэхтээхпит. Сүөһүбүт барыта манна кыстаан тахсыахтаах, дэриэбинэттэн 5 км тэйиччи сир. Алтынны ыйга үлэҕэ киридэр дьин баҕа санаалаахпыт. Уотун холбонуга тардылыһына, РЭС начальниги Александр Иванович Егоровка улахан махталбын тирдэбин.

Правительство көмөтө элбэх буоллаҕа. Бизэс мөлүйөннөөх грант ылбыппыт. Ол суотугар техника арааһын ылыныбыт. Икки "Беларусь" трактор, Т-16, 131 мааркалаах массивна, хортуска олодор тэриллэр, ынах ыыр тэриллэр, үүт таһар машина, араас сапчаастар ингин. 2012 сыллаахха гаражпыт, туох баар техникабыт умайан, улахан хоромньу тахсыбыта. Бу сыл республикаҕа киэнник биллэр, улахан урбааньыт Руслан Федотовы кытта билсиппит. Кини мин хаһаайыстыбабар техниканы изэс биэрэн, скидкаалаан элбэхтик көмөлөстө, онон киниэхэ улахан махталлаахпын. Дьон-сэргэ элбэх махталын

ылбыт, аатырыан аатырар киһи эбит. Билигин да сибээспин быспаннап, ватсабынан билсэ-сибээстэһэ турабын, бырааһынныгынан кытта эбэрдэтин ытыр.

Хаһаайыстыбабар 8 биэлээхпин, Григорьев Виктор дьин үөрэппит оҕом тыһы кулунчук бэлэхтээн үөрдүбүтэ, уопсайа 6 биэм, 8 сүөһүм сүппүтэ. Онон төһө да сүөһү ас тутан олордорбун, үчүгүйдик олодор кыабым суох курдук. Саамай баҕа санаам уокка субсидия көрүллэрэ буоллар дьин.

Инники былааным дьэ... Сааһым син барбаласта. Ийэм-аҕам үһүн үйэлээхтэр этэ, мин да 80 сааспар дьэри сылдыар инибин. Ииппит, көрсүбүт оҕолорбунаан 24 сиэннээхпин, 5 хос сиэннээхпин. Уолаттарым, аныгы кэм дьонно, сүөһүгэ сыстыахтары баҕарбаттар, соҕотох кыһылым Татьяна Үөдэй оскуолатыгар учууталыыр, бэйэтэ эмиз элбэх оҕолоох, тусла хаһаайыстыбалаах ыал ийэтэ, илиитигэр талааннаах, сүрдээх үчүгүйдик уруһуйдуур. Хос сиэммин тыа хаһаайыстыбатыгар сыһыанан үөрэттириэхпин баҕарабын, бу бааи-дуол кинилэргэ хаалыа этэ.

3 га сиргэ хортуска, 2 га сиргэ эбиэс, 6-7 га сиргэ элбэх сыллаах от сиэмэтин ыһан олоордохпун баҕарабын. 20 тыһ. солк. суумаҕа өктөмгө моонньофон, малина уктарын сакаастаан олооробун.

Хангаласка сөтүөлүүр сир суох. Ылбыт алааспар бассейн, сахалыы бырайыгынан тутулубут сайынын сир асты кэлбит дьонно анаан сахалыы балаган дьэ туттарыахпын баҕарабын, манна кэлбит ыалдыт үрүн аһы амсайан барарын курдук.

Тыаҕа олодор киһи, орлук элэр дьон сүөһүлээх буолуохтаах. Эдэр ыаллар тыа

хаһаайыстыбатын департаменнын көмөтүнэн субсидия ылан сана дьэилээнилэр, онно эппиэттиир курдук сүөһүлээх-астаах, үүнээйилээх буолуохтаахтар дии саньыбын", - дьин кэпсэтэ "Чыбылылаан" бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта М.И. Никифорова.

Дьэ итинник элбэх баҕа санаалардаах, былааннардаах үлэлиир, күнгэ бүппэт түбүктээх, бэйэтин сааһыгар сөбө суох сэниэлээх, куруук үлэ үөһүгэр сылдыар "Чыбылылаан" бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта Мария Никифорова. Оттон мин бэйэм кинини кытта кэпсэтэ олодор, дыахтар киһи сиэринэн үгүс элбэх түбүктүтүн харьысты, сынныата түһүөкпүн санаан ылым. Туох да диэбит иһин, ытык саастарыгар үктэммит дьонно сайын устата бүтүн хаһаайыстыба ыыр ынаҕы, урукку өттүгэр сайыннын звено бэлэмниир отун оттуур манан баҕай үлэ буолбатаҕа биллэр...

Ыла аҕа баһылыга Виталий Васильевич Хангалас нэһилиэгэр улаханнык ытыктанар туруу үлэһит киһи, өссө совхоз сараттан биллибит чемпион суоппар, кини отмас тийбэтэх ыла биһиги нэһиликкэ суоҕа чахчы, элбэх саҕата суох, үлэттэн атыны билбэтэх киһи дьин кини буоллаҕа.

Саха омум инники дьылбата тыа сириттэн быһаччы тутулуохтаах. Норуот быһытынан сайдыыбыт, доруобуйабыт туруга онтон улаханнык тутуллар. Сахалар төрүт дьарыкпыт - сүөһү, сылгы иитиитэ буоллаҕа. Сотору кэминэн ылыллаахтаах "Тыа хаһаайыстыбатын сайдыытын туһунан" республика сокуонунан саҕа бырайыга олоххо кириэн, тыа сиригэр олоороччуларга ураты болҕомто, көмө онгоһуллары эрэнэ күөтүбүт. Тыа киһитэ бараксан сиргэ, үлэҕэ сүгүрүүтүт, мындыр өйө хайа да кэмгэ сыаналана туруоҕа.

**Мария НИКОЛАЕВА,
"Ньурба" хаһыат обществ.
корреспондента,
Хангалас.**

Бу сыл бэс ыйын 3 күнүгэр Ньурба техническай лицейигэр Аҕа дойдуну Улуу сэриитин кыттыылааҕа, САССР үтүөлээх учуутала, Культура үтүөлээх үлэһитэ, норуот үөрэҕириитин туйгуна, Ньурба улунун бири кээн туттар киһитэ А.Н. Чусовской аата инҗириллибитэ. Үтүөкэниэх учуутал, салайааччы аатын сүкүтү Ньурба техническай лицейэ балаган ыйын 25 күнүгэр А.Н. Чусовской 100 саастаах үбүлүөһүн бэлэтээр сылдыар. Үбүлүүтү тэрэһиннэригэр үөрүүлээх быһыгамайгыга оскуола тэлгэһитигэр Учууталлар аллеялары аһыллара, элбэх ыалдыт кэлэрэ күүттүллэр.

Манньк улахан тэрэһиннэри ытаары олорон биһиги уһулуччулаах учуутал, салайааччы А.Н. Чусовской туһунан дьон-сэргэ ааҕан сэргээтин дьин кини үөрэнээччилэрин ахтыыларын бэчээттэтэргэ сананныбыт.

А.Н. Чусовской Ньурба маннайгы оскуолатыгар директордыр кэммэригэр тулаайах, кыаммат ыал оҕолоругар ураты болҕомтолоохтук, сылаастык сыһыаннаспытын ахталлар. Кини үөрэппит, такайыт дьонноруттан биллэр-көстөр ученайдар, общественнай деятеллэр, учууталлар, авиатордар, геологтар үүммүттэрэ. Сэрии ыар тыныттан сангарды босхолонон, өрө тынынан эрэр дойдуну ыар сылларыгар бу уһулуччулаах көрдөрүүтэ.

"Бочуот орденн" кавалера, үтүөлээх үлэһит иһин мэтээллэр хаһаайынара, Ньурба улунун Бочуоттаах олохтооҕо НИКОЛАЕВ Петр Васильевич ахтытыттан:

- 1948 сыллаахха Өгөлдөөбө сэттэ кылаастаах оскуоланы тобус сыл үөрэнэн бүтүрбүтүм. Икки сыл сэттис кылааска нуучча тылын ыарыҕатар буолан, хаалбытым. Нуучча тылыгар быстар мөлтөх этим, билбэт тылым дьин үөртэ да сатааччы суох.

Өгөлдөө оскуолатын бүтэрэн баран, үөрэхпин салҕаары арабынаан Ньурбаҕа киридибит. Оскуолаҕа тийэн директорга киридибит. Директор хара бастакыттан эттэ: "Эн интернакка уонна пансионакка кирибэккин, онон 3 сыл ыалга олорон үөрэнэһиҥ". Ону аҕам сөбүлөстө. Инньэ гынан ахыс кылааска Ньурба маннайгы оскуолатыгар үөрэнэ киридим.

Кылааспыт салайааччыта Ника Панфиловна этэ. Биридэ кини оскуола хаһыатыгар "Наши лучшие читатели" дьин испиһэҕи бэчээттээтэ. Онно мин аатым кириэн, оскуолаҕа эмискэ биллэр киһи буолан хаалдым. Дьингинэн нуучча тылын олох кыайбакка уурайаары сылдыан баран, аҕам күһэйиитинэн эрэ сэттэ кылааһы бүтэрэн кирибэтим дии. Ити курдук тохсуска үөрэнэ сырыттаппына биридэ, алтынны ыйга, оскуола таһыгар Александр Николаевичи көрсө түстүм. Киһим "Пансионаккын тобо ылбакка сылдыаһын?" диэбитинэн көрүстэ. Ону мин: "Оттон мин пансионатым суох этэ", - диэтим. "Ээ, байымсына сылдыама, баран ыл!" - дьин буолла. Ону истээт даҕаны, буфетка сүүрэн хаалдым. Онтум, кырдык,

- А.Н. Чусовской төрөөбүтэ 100 сыла -

Суолдьут сулус буолбута...

миэхэ балаган ыйын 1 күнүттэн бэриллибит эбит. Онон тохсуска уонна онуска пансионаттаах үөрэммитим.

Ити түгэнгэ, тустаах киһи бэйэм пансионаты туруорсубакка, билбэккэ сылдырыбылпын оскуола директора туруорсара интэриһинэй. Александр Николаевич ол курдук хас биридии үөрэнээччитин туһун толкундуур этэ. Кини көмөтүнөн онус кылааска бары пансионаттаах үөрэммиппит. Ити бири. Иккиһинэн, онуска үөрэнэ сырыттаппына аҕам кыһынны өрөбүллэргэ тахса сырыттаппына: "Дьэ, Бүөтүр, эн быйылгынан үөрэнэн бүтүбүн. Аны сайын армияҕа барабын. Онон үөрэхпин салҕаам этэ дьин толкуйдаама", - дьитэ. Тоҕото, биричинтэ биллэр этэ. Оччолорго убайым армияттан кэлэн баран Дьокуускайга икки сыл үөрэнээри туберкулезтанан хаалта. Кинини эмтэтэргэ элбэх үп-харчы наада этэ. Онон мин армияҕа барарды сынанан сырыттым.

Оттон онуска эксэммэннэн бүтээри сырыттаппытына Александр Николаевич ыгыран ылан: "Хайа, тугу быһаарынан сылдыаһын?" - дьитэ. Ону кэпсээн биридим. Ону кини: "Убайгың эмтээхтэрэ, эйгиң да суох. Онон эн үөрэххэ барарың эрэ бил. Аҕаҕар инньэ дьин эт. Ытыгын!" - дьитэ. Ол күн б кестөөх сиргэ Өгөлдөөбө сатыы табыстым. Түүн тийдим. Оттон сарсырда аҕам үөрэнэ барарбын көңүллээтэ. Бири кун хомунан төттөрү Ньурбаҕа киридим. Сарсыныгар бороуокка олорон Дьокуускайдаан хаалбытым...

Историк, краевед, Саха сирин үөрэҕириитин туйгуна, СР Ытык кырдыаҕа НАР-ТЫНОВ Николай Николаевич ахтытыттан:

- Оҕо сылдыан орой мэнник этим. Дэлэҕэ, Александр Малыгинга, математика учууталыгар, паарта үрдүгэр тахсан туран сирэйин энгин араастык тутта-тутта дорооболоһум дуо? Инньэ гыммыппар киһим саҕабытан ылан баран көрдүөргэ аньан кэбиспиттээх. Ити бастакы куорпус иккис этээһигэр этэ. Кэнники учительскай ингин буола сылдыыбыт кабинетка үөрэнэр этибит. Дьэ онно, саҕа көннөрүнэ турдаппына, Александр Николаевич кирилиннинэн тахсан иһэр эбит. Билэрэ да бэрт: "Хайа, бу, Мартынап, тугу гына турабын?" - дьин ыйыппыта. "Кылаастан үөрүүлүнүм", - диэбиппэр, кабинетка ыгыран кирибэтим.

Оччотооҕу кыра дьонно Александр Николаевич бөдөн, дьэбир көрүнгөнэх киһи этэ. Бары кыратыттан улаханнар дьэри улаханник убаастыыр, саллар этибит. Ыһытыы-хаһытыы сылдыбатар даҕаны, аңардаас тас көрүнгөн оҕону хаһыһынна-рар киһи этэ.

"Чэ, Мартынап, тоҕо кыластан үүрү-

лүнүн?" - дьин, мөбөн-этэн, дьидийэн буолбакка, көннөрү намьын баҕайы куолаһынан ыйыппыта. "Мэниктээн үүрүүлүнүм", - диэбиппэр, киһим: "Ол хайдах билингиттэн мэник аатын ылан, мэниктээн үүрүллэбиний? Абаҕалары- Бүөтүр, Макаар үөрэнэн үлэһит бэртэрэ буолбуттара. Мэник үчүгэй дуу, куһаҕан дуу?" - дьин ыйыппыта. "Куһаҕан", - диэбиппэр: "Ол аата куһаҕан киһи буолаары сылдыаһын дуу?" - диэбитэ. Мин ытаан барбытым. Онуоха Александр Николаевич: "Мартынап, аны мэниктиир-гин уурат. Эн абаҕаларың курдук дьон убаастыыр киһитэ буолуохтааххы!" - диэбитэ.

Ол хайдах туттан-хаптан туран эппитэ билингэ дьэри харахпар көстөрө дьылы. Онно аны мэниктиэ суох буолан тылын биэрбитим. Ол курдук, кини аҕыах тылынан, мөбөн-этэн буолбакка, мэник киһи үчүгэй буолбатын өйдөппүтэ. Дьэ, ол курдук ылыннарылаах тыллаах, уһулуччулаах учуутал этэ...

САССР үтүөлээх геолога, ССРС Миһиистирдэрин Сэбиэтин Биримийэттин лауреата, геолого-минералогическай наука кандидата, "Хотугу Форум" Академиятын чилиэнэ, мотуордаах усту спордун маастарыгар кандидат, Ньурба улунун Бочуоттаах олохтооҕо БАЛАКШИН Георгий Дмитриевич ахтытыттан:

- Александр Николаевич биһиги саамай убаастыыр, ытыктыыр, таптыыр учууталыт, директорубут буолар. Кини уроктарын билингэ дьылы өйдүүбүн. Наһа ыраастык нууччалы тылынан сангара, уроктара олус дириг, оҕо тийимтиэ, интэриһинэй буолара. Кини нуучча тылыгар ытыр лекция-уроктара үөрэнээччи дууһатын кылын таарыйара, искусствоны, төрөөбүт дойдуну таптыырга үөртээрэ, үрдүккэ дьулуһарга кынаттыыра. Кини үөрэнээччи дьингээх тапталын ылар учуутал этэ. Оҕону үрдүккэ, кэрэҕэ тардыһарга, дьулуһарга үөртээрэ.

Биридэ, үрдүкү кылааска үөрэнэ сырыттаппытына Сергей Есенин туһунан цикл уроктарын ыыппыта. Есенин айар үлэтин билиһиннэрибитэ, хоһооннорун үөрэппитэ. Ол кэмгэ Есенин буоллубут поэт этэ. Ити, Александр Николаевич ураты үрдүк таһымаах нуучча тылын учуутала буоларын туоһулуур.

Биһиги киниттэн элбэҕи ыйытарбыт, сүбэлэтэрибит. Кини хас биридиитигэр үөртээх, үлэһит дьон буоларытыгар сүнгэн улахан үтүөлээх. Олоххо суолу булунарбытыгар, суолдьут сулус буолбута. Александр Николаевичи директор, учуутал быһытынан үрдүктүк сыаналыыбын...

**Бэчээккэ бэлэмнээтилэр
БОРИСОВА Л.В., РОЖИН М.В.**

- Сонун -

"Кыайыы Скверэ" аһылына

Балаган ыйын 3 к. Чаппанда Иккис Аан дойдуну сэригэ уонна милитаристскай Японияны кытта сэрии бүппүтэ 70 сылынан Кыайыы Скверэ үөрүүлээхтик аһыллына.

Кыайыы скверигэр 2000 с. Ефимов А.Н. "Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат" дьин обелиск онгорбута миэстэтэ көһөрүллэн аҕалан турорулуна. Чаппанда нэһилигиттэн барыта 334 ыччат ыгырыллыбытыттан 174-дэ сэрии толоонугар героиду охтубуттара, сорохтору сураҕа суох сүппүттэрэ. Сквер олохтоох дьаһалтата харчы көрөн, Чаппанда талааннаах ыччаттара Чарпыков В.А. уонна Иванов Н.В. илиилэринэн олус түспүдүйдүк онгоһулунна, кинилэргэ улахан махталытын тириэрдибит. Сквер аһыллыта оскуола оҕолоро Кыайыы былааҕын тутан кириилэриһтэн сабаланына. МТ дьаһалтатын баһылыга Ефремов В. А. эбэрдэтин тириертэ, тыыл ветераннарыгар улус дьаһалтатын бөлбөҕүн уонна Анисимов И.А. икки томнаах сана кинигэлэрин бэлэх туттарда, салгы Чаппанда нэһилиэгин 26 сэрии сылын оҕолоругар МТ дьаһалтата олохтообут "Сэрии сылын оҕото" мэтээли, "Чаппанда нэһилиэгин" уонна "Бэстээх уонна Омолдоон ыччаттара Улуу Кыайыны уансыбыттара" кинигэлэри үөрүүлээх түгэнгэ туттартаат. Кэлбит ыалдыттар уонна оскуола оҕолоро обелиска сэриигэ өлбүт героидар сырдык ааттарыгар сүгүрүйэн, махтал бэлиэтин тынынаах сибэккилэри уурдулар. Бырааһынныгы ситэрэн, киэргэтэн биэрдилэр бэйэлэрин ырыаларынан Давыдова Н.Д. үөртээр үһүс кылааһын оҕолоро "Тынынаахтар умнубат сыллара", Ванесса Михайлова эбэрдэ ырыалара. Салгы тыыл бэтээрэннэрэ уонна сэрии сылын оҕолоро бырааһыннык-таары остуола олорон, ирээ-хоро кэпсэтэн, ааспыт ахтыһан дуоһуйан тарбастылар.

Сэрии толоонугар Ийэ дойдунуларынын сырдык тыыннарын толук уурбуттар, чэгиэн эттэрин сиймэктээн кыайыны аҕалсыбыттар биһиги өй-бүтүгэр-санаабытыгар өрүү тынынаахтар. Кинилэр хорсун быһыыларынан, килбиэннээх үлэлэринэн киэн туттабыт, үйэ-саас тухары өйдүү сылдыахпыт.

**Е.С.ТИМОФЕЕВА,
Чаппанда нэһилиэгэ.**

ПРОГРАММА ТВ

Понедельник, 14 сентября

ПЕРВЫЙ

05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00, 03.00...
16+ 18.00 Вечерние новости 18.45 Давай поженемся! 16+ 19.50 Пусть говорят 16+ 21.00...

РОССИЯ1

05.00, 09.15 Утро России 09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00...
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва 11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+

НБК САХА

06:30 Дойдум дьоно (Боробон ТВ) 6+ 07:00 Сага кун-Новый день 6+ 10:00 Саха сирэ 12+ 10:15 Эн - сулускун 0+

ПЯТЫЙ

05.00, 09.00, 11.00, 14.30, 17.30, 21.00...
16+ 00.10 День ангела 0+

КУЛЬТУРА

06.00 Евроньюс 12+ 09.00, 14.00, 18.30, 22.30...
12+ 18.45 Главная роль 12+ 19.00 Сати. Нескучная классика...

КАРУСЕЛЬ

04.00, 23.55 Лентаево 04.25, 01.15 М/с "Смешарики" 04.45 Прыг-Скок Команда 05.00...

Вторник, 15 сентября

ПЕРВЫЙ

05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00, 03.00...
16+ 18.00 Вечерние новости 18.45 Давай поженемся! 16+ 19.50 Пусть говорят 16+ 21.00...

РОССИЯ1

05.00, 09.15 Утро России 09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00...
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва 11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+

НБК САХА

06:00 ПРОФИЛАКТИКА 12:00 Недвижимость в Якутии 6+ 12:15 Дойдум дьоно (Бэрдыгэс ТВ) 6+

ПЯТЫЙ

05.00, 09.00, 11.00, 14.30, 17.30, 21.00...
16+ 00.10 День ангела 0+

КУЛЬТУРА

05.30 Евроньюс 12+ 09.00, 14.00, 18.30, 22.30...
12+ 18.45 Главная роль 12+ 19.00 Сати. Нескучная классика...

КАРУСЕЛЬ

04.00, 23.55 Лентаево 04.25, 01.15 М/с "Смешарики" 04.45 Прыг-Скок Команда 05.00...

Среда, 16 сентября

ПЕРВЫЙ

05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00, 03.00...
16+ 18.00 Вечерние новости 18.45 Давай поженемся! 16+ 19.50 Пусть говорят 16+ 21.00...

РОССИЯ1

05.00, 09.15 Утро России 09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00...
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва 11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+

НБК САХА

06:30 В кадре республика (ТВ Хангалас) 6+ 07:00 Сага кун-Новый день 6+ 10:00 Саха сирэ 12+

ПЯТЫЙ

05.00, 09.00, 11.00, 14.30, 17.30, 21.00...
16+ 00.10 День ангела 0+

КУЛЬТУРА

05.30 Евроньюс 12+ 09.00, 14.00, 18.30, 22.30...
12+ 18.45 Главная роль 12+ 19.00 Сати. Нескучная классика...

КАРУСЕЛЬ

04.00, 23.55 Лентаево 04.25, 01.15 М/с "Смешарики" 04.45 Прыг-Скок Команда 05.00...

Четверг, 17 сентября

ПЕРВЫЙ

05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00, 03.00...
16+ 18.00 Вечерние новости 18.45 Давай поженемся! 16+ 19.50 Пусть говорят 16+ 21.00...

РОССИЯ1

05.00, 09.15 Утро России 09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00...
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва 11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+

НБК САХА

06:30 В кадре республика (ТВ Спектр) 6+ 07:00 Сага кун-Новый день 6+ 10:00 Саха сирэ 12+

ПЯТЫЙ

05.00, 09.00, 11.00, 14.30, 17.30, 21.00...
16+ 00.10 День ангела 0+

КУЛЬТУРА

05.30 Евроньюс 12+ 09.00, 14.00, 18.30, 22.30...
12+ 18.45 Главная роль 12+ 19.00 Сати. Нескучная классика...

КАРУСЕЛЬ

04.00, 23.55 Лентаево 04.25, 01.15 М/с "Смешарики" 04.45 Прыг-Скок Команда 05.00...

Пятница, 18 сентября

ПЕРВЫЙ

05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00, 03.00...
16+ 18.00 Вечерние новости 18.45 Давай поженемся! 16+ 19.50 Пусть говорят 16+ 21.00...

РОССИЯ1

05.00, 09.15 Утро России 09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00...
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва 11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+

НБК САХА

06:30 Дойдум дьоно (Хотун Булуу ТВ) 6+ 07:00 Сага кун-Новый день 6+ 10:00 Саха сирэ 12+

ПЯТЫЙ

05.00, 09.00, 11.00, 14.30, 17.30...
16+ 00.10 День ангела 0+

КУЛЬТУРА

05.30 Евроньюс 12+ 09.00, 14.00, 18.30, 22.30...
12+ 18.45 Главная роль 12+ 19.00 Сати. Нескучная классика...

КАРУСЕЛЬ

04.00, 23.55 Лентаево 04.25, 01.15 М/с "Смешарики" 04.45 Прыг-Скок Команда 05.00...

Ураанхай такси Сарсыарда 7:00 ч. түүнүп 12 ч. дээрү улалибит. Эрдаттэн сакаастары ылабит, күннэт Нурба-Дьокуускай-Миричэй-Нурба-Дьокуускай маршруттарынан пассажирдары тизибит кбитанция бизрэт.